

Sygn. akt VII U 114/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan -Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 29 maja 2018 r. w Warszawie

sprawy G. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania G. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 22 grudnia 2017 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

ZARZĄDZENIE

(...)

UZASADNIENIE

W dniu 15 stycznia 2018 r. **G. B.** złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 22 grudnia 2017 r.

znak: (...)w przedmiocie odmowy przyznania jej prawa

do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu odwołania wskazała, że decyzja jest dla niej krzywdząca, gdyż przez kilka lat była na rencie, a jej stan zdrowia nie uległ poprawie tylko się pogorszył. Odwołująca zaznaczyła również, że choruje od kilku lat, co potwierdza załączona do akt dokumentacja, mimo tego lekarz orzecznik i komisja lekarska uznali

ją za zdolną do pracy (odwołanie k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 22 stycznia 2018 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wyjaśnił, że ubezpieczona pobierała z tutejszego Oddziału rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a świadczenie to przysługiwało jej do 31 grudnia 2017 r. W dniu 16 października 2017 r. odwołująca złożyła wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty. W toku postępowania odwołująca została skierowana na badanie do komisji lekarskiej ZUS, która nie stwierdziła

u niej niezdolności do pracy. W oparciu o powyższe organ rentowy na podstawie art. 57 ust. 1 pkt 1 i art. 107 ustawy o emeryturach i rentach z FUS odmówił jej prawa do ww. świadczenia (odpowiedź na odwołanie k. 4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca G. B., urodzona w dniu (...), miała przyznane prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w okresie od 1 października 2010 r. do 31 grudnia 2017 r. Prawo do renty zostało odwołującej przyznane w związku z istnieniem schorzenia o podłożu psychiatrycznym w postaci zespołu urojeniowego, było kilkakrotnie przedłużane na jej wniosek. Świadczenie było odwołującej wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. (wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 14.05.2013 r. sygn. akt VII U 231/12 z uzasadnieniem k. 137-143 a.r., decyzje ZUS ws. renty: k. 63 a.r. – tom I, k. 29 a.r., k. 36 a.r. – tom II).

W związku z upływem terminu, na jaki prawo do renty zostało jej przyznane, G. B. wystąpiła w dniu 16 października 2017 r. do ZUS (...) Oddział w W.

o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy W związku ze złożeniem powyższego wniosku G. B. została skierowana na badania do lekarza orzecznika ZUS, który orzeczeniem z dnia 13 listopada 2017 r. stwierdził, że nie jest niezdolna do pracy. Odwołująca wniosła sprzeciw od ww. orzeczenia, wobec czego została skierowana na badanie do komisji lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 12 grudnia 2017 r. potwierdziła diagnozę lekarza orzecznika co do braku niezdolności do pracy. W oparciu o powyższe orzeczenia

ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 22 grudnia 2017 r. decyzję znak: (...) na podstawie której odmówił G. B. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wniosek o rentę k. 46-47 a.r. orzeczenia: lekarza orzecznika ZUS k. 50 a.r., komisji lekarskiej ZUS k. 51 a.r., decyzja ZUS z 22.12.2017 r.

k. 53 a.r. – tom II, informacja o wniesieniu sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika – akta dokumentacji lekarskiej ZUS).

G. B. odwołała się od powyższej decyzji organu rentowego inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie k. 3 a.s.).

W toku postępowania Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii celem ustalenia czy odwołująca się jest zdolna czy też niezdolna do pracy, ustalenia stopnia tej niezdolności oraz tego czy ma charakter trwały czy okresowy, a także wskazania czy nastąpiła zmiana stanu zdrowia ubezpieczonej i na czym polegała

(k. 6 a.s.). W opinii z dnia 6 marca 2018 r. biegła sądowa z zakresu psychiatrii M. P. rozpoznała u odwołującej zaburzenia adaptacyjne oraz zaburzenia urojeniowe w wywiadzie. Odnosząc się do dokumentacji medycznej odwołującej biegła wskazała, że G. B. była badana psychiatrycznie po raz pierwszy w lipcu 2010 roku, wówczas rozpoznano u niej zespół urojeniowy w postaci urojeń prześladowczych, odnoszących. Odwołująca nie wyrażała zgody na hospitalizację psychiatryczną i nie chciała przyjmować leków psychotropowych. W latach 2010-2014 odwołująca odbyła kilka wizyt

w Poradni (...), zgodziła się na leczenie małymi dawkami P.. Kolejne wizyty w Poradni miały miejsce w 2017 roku, odwołująca dwukrotnie zgłosiła się

z rozpoznaniem zaburzeń adaptacyjnych, zlecono niewielkie dawki leków przeciwdepresyjnych. W 2013 roku odwołująca została zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z przyczyn psychiatrycznych, symbol 02-P. W trakcie badania psychiatrycznego biegła stwierdził prawidłowe zorientowanie, powierzchowny, rzeczowy kontakt, napięcie emocjonalne, płaczliwość, wysoki poziom lęku, chaotyczne i ogólnikowe wypowiedzi, nastrój obniżony, bez istotnych funkcji poznawczych oraz ujawnienia produkcji urojeniowej. W ocenie biegłej sądowej aktualny stan zdrowia psychicznego odwołującej uległ poprawie z uwagi na brak stwierdzonych objawów urojeniowych i niewielkie, sytuacyjne obniżenie nastroju oraz objawy lękowe, wskazała również, że odwołująca podjęła pracę zarobkową i prowadzi zakład fryzjerski. Jednocześnie w ocenie biegłej odwołująca wymaga systematycznego leczenia w Poradni (...), ale nie stanowi to podstawy

do stwierdzenia u niej długotrwałej niezdolności do pracy po dniu 31 grudnia 2017 r. (opinia biegłej sądowej psychiatrii k. 14-15 a.s., akta dokumentacji lekarskiej ZUS).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o dowody z dokumentów załączonych do akt sprawy i akt rentowych, w szczególności dokumentacji medycznej odwołującej. Dowody te nie były kwestionowane przez strony postępowania, a mając

na względzie charakter sprawy oraz brak zastrzeżeń do ich treści Sąd uwzględnił je w całości jako wiarygodne. Ponadto Sąd ustalając stan faktyczny oparł się na opinii biegłej sądowej M. P.. Opinia biegłej została poprzedzona analizą dokumentacji medycznej odwołującej oraz badaniami przedmiotowymi na jej osobie, zawierała jasny opis rozpoznanych u niej schorzeń oraz przebiegu ich leczenia, zaś biegła sformułowała wnioski opinii w sposób klarowny i jednoznaczny. Strony nie wnosiły zastrzeżeń do opinii, toteż Sąd uznał ją za wartościowy dowód w sprawie i w całości podzielił sformułowane w niej wnioski co do stanu zdrowia odwołującej.

Strony nie wnosiły o uzupełnienie materiału dowodowego, wobec czego w tych okolicznościach Sąd uznał zebrane w sprawie dowody za wystarczające do wydania rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie G. B. od decyzji ZUS (...) Oddział w W. z dnia 22 grudnia 2017 r. było niezasadne.

Sąd Okręgowy rozpoznał niniejszą sprawę na posiedzeniu niejawnym zgodnie

z art. 148¹ § 1 k.p.c. W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzenie rozprawy w niniejszej sprawie nie było konieczne, gdyż z okoliczności prawnych i faktycznych niniejszej sprawy nie wynika żadna okoliczność uzasadniająca jej przeprowadzenie, w szczególności o podjęcie takiej czynności sądowej ani odwołująca, ani pełnomocnik ZUS nie wnosili w myśl art. 148¹ § 3 k.p.c. Postępowanie zostało przeprowadzone w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy i aktach rentowych ZUS (...) Oddziału w W., w tym skarżonej decyzji w myśl postanowienia z dnia 29 maja 2018 r. (k. 29 a.s.), a także opinii biegłej sądowej z zakresu psychiatrii.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył kwestii prawa G. B. do renty z tytułu niezdolności do pracy. Odwołująca w okresie od 1 października 2010 r. do 31 grudnia 2017 r. pobierała rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z rozpoznanym

u niej schorzeniem w postaci stwardnienia rozsianego. Z powodu otrzymania od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informacji o nadchodzącym upływie terminu, na jaki powyższe świadczenie zostało przyznane, odwołująca w dniu 16 października 2017 r. zwróciła się

do organu rentowego o ponowne przyznanie jej prawa do renty. Na mocy skarżonej decyzji organ rentowy odmówił jej prawa do ww. świadczenia, wskazując, że Komisja Lekarska ZUS uznała ją za osobę zdolną do pracy. Odwołująca nie zgodziła się ze skarżoną decyzją organu rentowego i zakwestionowała poprzedzające jej wydanie orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS. Spór w sprawie koncentrował się więc wokół tego, czy odwołująca, która była uprzednio uprawniona do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, w dalszym ciągu jest osobą niezdolną do pracy i ma z tego tytułu prawo do dalszego pobierania świadczenia.

W myśl art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 – dalej jako ustawa emerytalna) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach składkowych wymienionych w ustawie albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

W treści wskazanej powyżej regulacji zostały określone warunki konieczne

do powstania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Warunki te muszą być spełnione łącznie.

Przepis art. 107 ustawy emerytalnej wskazuje, że prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie. Cytowany wyżej przepis wskazuje, że prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy może ulec zmianom w przypadku zmiany kwalifikacji niezdolności do pracy, jej ustania lub ponownego powstania. W aspekcie formalnoprawnym następuje więc zmiana rodzaju pobieranej renty, utrata prawa do renty lub ponowne nabycie uprawnień. O zmianach w prawie i wysokości świadczeń rentowych przesądza wynik badania lekarskiego przeprowadzanego przez Lekarza Orzecznika ZUS/Komisję Lekarską ZUS, które to organy orzecznicze dokonują oceny niezdolności do pracy, jej stopnia i trwałości. Treść orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS/Komisji Lekarskiej ZUS w przedmiocie zmiany kwalifikacji niezdolności do pracy, braku tej niezdolności lub jej ponownego powstania, powinna w równym stopniu wynikać z profesjonalnej oceny stanu zdrowia badanego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2001 r., II UKN 181/00).

W kontekście powyższego przyjmuje się, że przy rozpoznawaniu spraw o dalsze prawo do renty, zgodnie z art. 107 ustawy emerytalnej, należy zbadać czy aktualny na dzień wydania decyzji stan zdrowia osoby ubiegającej się o rentę uległ zmianie w stosunku do stanu od ustania prawa do ostatnio pobieranego świadczenia. Poprawa stanu zdrowia, zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem, jest podstawą do odmowy dalszego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 16 lutego 2016 r.). Jeśli tej poprawy brak, a contrario nie ma podstaw do odmowy przyznania świadczenia rentowego na dalszy okres. Dokonanie oceny niezdolności do pracy ubezpieczonego powinno nastąpić przy uwzględnieniu regulacji art. 12 ustawy emerytalnej, zgodnie z treścią którego niezdolność do pracy jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu. Przepis art. 12 ust. 2 i 3 ustawy emerytalnej rozróżnia dwa stopnie niezdolności do pracy - całkowitą i częściową. W myśl ww. przepisów osobą częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Z kolei całkowita niezdolność do pracy polega na utracie zdolności do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Przesłanka niezdolności do jakiejkolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000r., II UKN 134/00 i z dnia 7 września 1979 r., II URN 111/79). Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania, co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego (art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2004r., II UK 222/03).

Ocena niezdolności do pracy w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania zatrudnienia wymaga z reguły wiadomości specjalnych. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dotyczących prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, do dokonywania ustaleń w zakresie oceny stopnia zaawansowania chorób oraz ich wpływu na stan czynnościowy organizmu, uprawnione są osoby posiadające fachową wiedzę medyczną, a zatem okoliczności tych można dowodzić tylko przez dowód z opinii biegłych sądowych, zgodnie z treścią art. 278 k.p.c. Opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi należytej oceny zebranego materiału dowodowego wtedy, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Dlatego też opinie sądowo - lekarskie sporządzone w sprawie przez lekarzy specjalistów, mają zasadniczy walor dowodowy dla oceny schorzeń ubezpieczonego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 11 lutego 2016r., III AUa 1609/15).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe z uwzględnieniem dokumentacji medycznej odwołującej oraz w oparciu o jej analizę dokonaną przez powołaną w sprawie biegłą sądową z zakresu psychiatrii. W świetle tak przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd Okręgowy stwierdził, że stan zdrowia odwołującej uległ poprawie w stopniu pozwalającym uznać, że nie jest już osobą niezdolną do pracy w stopniu chociażby częściowym. Jak wynika z ustalonych w sprawie okoliczności odwołująca co najmniej od 2010 roku cierpi na schorzenia natury psychiatrycznej przejawiające się w zespole urojeniowym. Schorzenie to stanowiło podstawę do przyznania odwołującej prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w 2010 roku oraz jego przedłużania na dalszy okres aż do 2017 roku. Aktualny stan schorzenia odwołującej uległ jednak poprawie, na co jednoznacznie wskazała biegła sądowa powołana w niniejszej sprawie w celu oceny stanu zdrowia odwołującej. W badaniu przedmiotowym biegła stwierdziła u odwołującej obniżenie nastroju oraz zaburzenia adaptacyjne, wskazała również na konieczność systematycznego leczenia odwołującej w Poradni (...), jednocześnie jednak wskazała, że w porównaniu do lat poprzednich stan zdrowia G. B. uległ poprawie. Biegła nie stwierdziła w badaniu objawów urojeniowych. Stanowisko biegłej co do braku poprawy stanu zdrowia odwołującej było jednoznaczne i nie zostało zakwestionowane przez żadną ze stron postępowania. Zważyć należy, że opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi rozeznanie i zrozumienie dziedziny wymagającej wiadomości specjalnych. W tym znaczeniu biegły jest pomocnikiem sądu, jednakże prezentuje własne stanowisko w kwestii, którą sąd rozstrzyga. Biegły zachowuje niezawisłość co do merytorycznej treści opinii, co zapewnia prawidłową rolę tej opinii w postępowaniu sądowym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 7 stycznia 1997 r., I CKN 44/96, niepubl.).

Sąd miał również na względzie informacje udzielone przez odwołującą w wywiadzie przeprowadzonym podczas badania przez biegłą, z których wynika, że podjęła działalność zarobkową w wyuczonym zawodzie fryzjera, co nie pozostaje bez znaczenia dla stwierdzenia istnienia niezdolności do pracy w stopniu częściowym. Skoro bowiem – jak wskazano wyżej – częściowy stopień niezdolności jest zależny od możliwości wykonywania pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami, a odwołująca aktualnie wykonuje zawód wyuczony i jednocześnie brak informacji o tym, aby doznawała w tym zakresie jakichkolwiek przeszkód, to tym samym nie ma podstaw do stwierdzenia, że w dalszym ciągu (tj. po upływie okresu, na jaki prawo do renty zostało przyznane) nie może wykonywać pracy zgodnie z kwalifikacjami. W konsekwencji zdaniem Sądu zasadne było stwierdzenie, że stan zdrowia G. B. uległ poprawie po dniu 31 grudnia 2017 r.

Z tych też względów Sąd Okręgowy uznał skarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za prawidłową. Ustalenia w zakresie stanu zdrowia odwołującej oraz dalszego istnienia częściowej niezdolności do pracy, poczynione przez organy orzecznicze ZUS, znalazły potwierdzenie w postępowaniu dowodowym przeprowadzonym w niniejszej sprawie.

Z tych też przyczyn Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i oddalił odwołanie G. B. jako niezasadne.